

Doplnok k článku "Odpočinok - 1. časť"

V článku Odpočinok – 1. časť uverejnenom v *Solas* číslo 46, str. 16-21 píšeme o Božom odpočinku siedmeho dňa stvoriteľského týždňa. V tomto článku sa vzhľadom na otázky nášho čitateľa k tejto téme znovu vraciame kvôli doplneniu a rozšíreniu vysvetlenia o ustanovení a význame Božieho odpočinku. Siedmy deň je súčasťou stvoriteľského týždňa, a aby sme pochopili význam a účel tohto dňa a všetkého, čo sa v ňom odohralo, potrebujeme porozumieť priebehu a udalostiam celého týždňa.

Sedem dní stvoriteľského týždňa

Stvorenie malo svoj počiatok.

Prvý deň stvorenia

Počiatok stvorenia je počiatkom prvého dňa a zároveň počiatkom celého stvoriteľského týždňa. Všetko, čo Boh v tento deň stvoril, je uvedené vo veršoch 1. knihy Mojžišovej 1:1-5. Boh videl, že všetko, čo stvoril, bolo dobré. Prvý deň skončil a jeho ukončenie je ohlásené vyslovenou frázou: A bol večer, a bolo ráno, prvý deň.

Bol večer a bolo ráno...

Prvý deň bol ukončený večerom a ránom ďalšieho dňa. Táto fráza hovorí o tom, že koniec prvého dňa nastal v okamihu, v ktorom skončila večerná tma prvého dňa a začalo ranné svetlo, ráno ďalšieho dňa, t. j. keď začalo sviatať, keď sa začalo objavovať svetlo ďalšieho dňa. Tak je to uvedené o všetkých prvých šiestich dňoch stvoriteľského týždňa. Fráza: Bol večer a bolo ráno... sa opakuje po každom z prvých šiestich dní. Prvý deň nemá ráno, má len počiatok, lebo pred jeho počiatkom bolo len nič, bola len tma, ktorá trvala aj v prvom dni dovtedy, kým Boh v tomto dni nestvoril svetlo. Na konci prvého dňa teda už je striedanie svetla (dňa) a tmy (noci) na zemi (tiež stvorenej v prvom dni).

Prvých šesť dní stvoriteľského týždňa je vyplnených Božou činnosťou, a to takou, že v každom dni Boh stvoril niečo nové, čo dovtedy neexistovalo. Medzi jednotlivými dňami stvoriteľského týždňa nie je žiadna pracovná prestávka. Jeden deň plynule prechádza do ďalšieho dňa. Boh plynule prechádzal z činnosti v jednom dni do činnosti v ďalšom dni. Na konci dňa uvidel, že všetko, čo v ten deň stvoril, bolo dobré, čo znamenalo, že to bolo raz a navždy definitívne hotové, ukončené a uzavreté. Preto sa k tomu v ďalších dňoch už nebolo potrebné vracieť, dopĺňať to alebo opravovať. Všetko, čo stvoril v jednotlivých dňoch stvoriteľského týždňa, bolo definitívne dobré. Bolo to tým, že Boh je dokonalý sám v sebe a dokonalý tvorca tvorí dokonalé dielo, lebo tvorí v zhode so svojou dokonalosťou. V príslušnom dni učinil niečo a v nasledujúci deň už činil niečo úplne iné, nové, čo ešte dovtedy neexistovalo. Napríklad v štvrtom dni stvoril svetlá na nebeskej oblohe. Večer uvidel, že je to dobré, a v ďalšom dni sa už venoval stvoreniu

vodných živočíchov a nebeských vtákov. To, čo stvoril v štvrtý deň, bolo dobré, a teda ukončené, a už viac sa k svetlám na nebeskej oblohe nepotreboval vracieť. Toto dielo nebolo potrebné meniť alebo opravovať, a preto sa v ďalších dňoch mohol venovať stvoreniu iného, nového.

Ako poznáme, že príslušný deň stvoriteľského týždňa je ukončený? Poznáme to podľa toho, že je za ním vyslovená fráza Bol večer a bolo ráno..., a tiež podľa toho, že po nej nasleduje opis inej novej činnosti, ktorú Boh v ďalšom dni konal. Porozumenie ukončeniu učeného diela príslušného dňa ukončením, uzavretím, ohraničením príslušného dňa potrebujeme pre porozumenie siedmemu dňu, udalostiam, ktoré sa v ňom odohrali, a ich významu pre ďalšiu históriu ľudstva.

Siedmy deň stvoriteľského týždňa

Siedmy deň bol iný ako predchádzajúcich šesť. S predchádzajúcimi dňami bol totožný v tom, že začínal ráno. Písmo veršom 2:1 z 1. Mojžišovej oznamuje, že „dokonané boli nebesia i zem i všetko ich vojsko“. Teda všetko stvorené na nebi a na zemi už bolo dokonané, ukončené, všetko toto bolo učené v predchádzajúcich šiestich dňoch a následne už nebolo potrebné sa k tomuto dielu vracieť a niečo dopĺňať alebo meniť. Boh na konci šiesteho dňa videl a konštatoval, že všetko, čo učinil, nebesia i zem a všetko ich vojsko, bolo veľmi dobré – a týmto konštatovaním bolo toto dielo ukončené a uzavreté.

Stvoriteľský týždeň trval sedem dní, pretože má sedem dní. Aj siedmy deň patrí do stvoriteľského týždňa: „A Boh dokonil siedmeho dňa svoje dielo, ktoré činil, a odpočíval siedmeho dňa od všetkého svojho diela, ktoré učinil“ (1. Mojžišova 2:2). V prvých šiestich dňoch učinil, stvoril všetko formou práce (pracoval) a siedmy deň svojím odpočíváním ustanovil tento deň dňom odpočinku. Stvorenie ako celok by bez odpočinku nebolo úplné a bez siedmeho dňa by odpočinok neexistoval – v tomto zmysle bolo stvorenie ukončené, završené až siedmeho dňa stvoriteľského týždňa ustanovením odpočinku.

Všetko čo existuje, existuje len preto, že to Boh stvoril, povolal/zavolať do existencie, alebo ustanovil svojím rozhodnutím.

V siedmom dni Boh už nečinil nič, netvoril, len odpočíval^{A)} – Boh celý siedmy deň „odpočíval od všetkého svojho diela, ktoré učinil“ (1. Mojžišova 2:2, 2. Mojžišova 20:11). Siedmy deň je veľmi dôležitý. Boh oddelil (požehnal a posvätil) siedmy deň: „A Boh požehnal siedmy deň a posvätil ho, lebo v ňom si odpočinul od všetkého svojho diela, ktoré stvoril Boh činiac“ (2:3). Odpočinok je súčasťou plánu a diela stvorenia, stvorenia ako celku. Odpočinok ako súčasť stvorenia je spojený so siedmym stvoriteľským dňom. Preto sa musíme sústrediť na to, aký účel má siedmy deň a akú úlohu plní odpočinok.

Aby sme tomu správne porozumeli, musíme porozumieť, aký je vzťah medzi siedmym stvoriteľským dňom a siedmym kalendárnym dňom.^{B)} Všimnime si, že siedmy stvoriteľský deň nekončí frázou „a bol večer a bolo ráno, siedmy deň“. Siedmy stvoriteľský deň síce začína ráno, ale nekončí večerom a novým ráno. Siedmy stvoriteľský deň nemá koniec. Zatiaľ čo o

prvých šiestich stvoriteľských dňoch platí, že svojím trvaním sú zhodné s trvaním „zemskeho dňa“ (kalendárneho 24-hodinového), pretože sa v nich strieda deň a noc,
c)

o siedmom stvoriteľskom dni to už neplatí. Z pohľadu večnosti a účelu, ktorý Boh siedmemu stvoriteľskému dňu pridelil – (večný) odpočinok – tento deň (tento odpočinok) nemá koniec. Zo zemskeho pohľadu, z pohľadu časnosti aj tento deň mal večer, kedy slnko zašlo za obzor a nastala noc a po nej prišlo ráno ďalšieho „zemskeho (kalendárneho 24-hodinového) dňa“.

Boh siedmy stvoriteľský deň – odpočinok – ustanovil ako spôsob existencie pre všetko tvorstvo. Všetko tvorstvo, učené v prvých šiestich dňoch, malo od okamihu dokončenia nebies, zeme i všetkého ich vojska už navždy existovať (jestvovať, žiť) v požehnanom a posvätenom stave odpočinku siedmeho dňa. A čo je veľmi dôležité, v tomto odpočinku malo prebývať spoločne so svojím Bohom Stvoriteľom. Boh bol v tomto odpočinku prítomný. V siedmy deň stvoriteľského týždňa bol ustanovený spôsob bytia pre stvorenstvo – a tým bol odpočinok, odpočívanie. Tento spôsob bytia je v Liste Židom 4. kapitole nazvaný Boží odpočinok. Tvorstvo teda bolo stvorené s tým cieľom, aby jestvovalo (prebývalo) vo večnom Božom odpočinku. Odpočinok je to nové, čo Boh dal v siedmom dni.

Siedmy deň je odlišný od predchádzajúcich dní

Siedmy deň sa od predchádzajúcich šiestich dní stvoriteľského týždňa líši. A líši sa v nasledovnom:

a) Je to oddelený, posvätený a požehnaný deň (1. Mojžišova 2:3; 2. Mojžišova 20:10-11). Toto nie je povedané ani o jednom z predchádzajúcich dní stvoriteľského týždňa.

b) Predovšetkým nad týmto dňom nie je vyslovená fráza: „A bol večer, a bolo ráno, siedmy deň“, ako je to vyslovené nad predchádzajúcimi šiestimi dňami. Touto frázou bol každý predchádzajúci deň ohraničený, ukončený a uzavretý. Tým, že táto fráza nad siedmym stvoriteľským dňom nie je vyslovená, siedmy stvoriteľský deň nie je ukončený, nie je ohraničený a nie je uzavretý, čiže tento deň ako ustanovený spôsob bytia (existencie) – Boží odpočinok – mal trvať naveky, nemal nikdy skončiť. Pád Adama do hriechu však všetko zmenil.

Aký zámer sa dosiahol ukončením diela stvorenia?

Potom ako v šiestich dňoch boli dokonané nebesia i zem i všetko ich vojsko (1. Mojžišova 2:1), v siedmom dni, ako píšeme vyššie, keď Boh odpočinul od svojho diela, ktoré činil, malo aj celé tvorstvo v plnom Božom zaopatrení, v Božom odpočinku navždy žiť a prebývať. Božím je nazvaný preto, lebo odpočíval Boh, ale odpočívanie ako ukončenie (završenie, vyvrcholenie) svojej činnosti diela stvorenia ustanovil za spôsob bytia, za spôsob existencie všetkého stvorenstva. Rovnako aj Boh tým, že učinil všetko a naplnil svoj zámer so stvorenstvom, mal už stále odpočívať v zmysle: nekonať ďalšie dielo. Nebolo treba ďalej pracovať, lebo všetko už bolo stvorené, učené, dokonané – a to je to, čo je oznámené veršom 2:2. Toto je veľmi dôležitý výsledok a účel siedmeho dňa stvoriteľského týždňa. Odpočívať mal Boh a s ním aj všetko jeho stvorenstvo. Tak to malo byť a trvať navždy, ale...

Adamovou neposlušnosťou sa všetko to stvorené veľmi dobré, vrátane večného odpočinku siedmeho dňa, porušilo, zničilo. Odpočinok ako spôsob bytia sa pre Adama a vôbec pre každého človeka jeho pádom do hriechu skončil. Pred pádom bol spôsob jeho bytia ustanovený ako večný odpočinok v rajskej záhrade. Pádom priviedol Adam kliatbu a porušenie na celé tvorstvo: „... zlorečená bude zem pre teba; s bolesťou budeš z nej jeŕ po všetky dni svojho

života. Trnie a bodľač ti bude rodiť a budeš jesť poľnú bylinu. V pote svojej tvári budeš jesť chlieb, až dokiaľ sa nenavrátiš do zeme..." (3:17-19). Pred pádom jedol človek ovocie rajských stromov – obživu, ktorú mu zabezpečil Boh. Boh zaopatril celé tvorstvo, vrátane človeka. Človek nemusel namáhavo pracovať pre svoju obživu.^{D)} Po páde už mal jesť poľnú bylinu, ktorú si musel zabezpečovať sám v pote svojej tváre obrábaním zeme, ktorá bola zlorečená. Pred pádom mal spoločenstvo s Bohom a prístup k stromu života. Po páde stratil spoločenstvo s Bohom, prístup k stromu života a bol vyhnaný z rajskej záhrady. To je diametrálne odlišný spôsob bytia než ten pred pádom.

Úloha človeka (pred pádom) – spravovať rajskú záhradu – bola súčasťou odpočinku, ktorý nemal nikdy skončiť. Bola to súčasť toho požehnaného spôsobu existencie v rajskej záhrade, ktorý predstavoval Boží odpočinok. Pád Adama tento požehnaný spôsob existencie – v Božom odpočinku – zničil. Vidíme to podľa toho, že človek bol z rajskej záhrady vyhnaný. Prešiel do spôsobu existencie pod kliatbou, súčasťou čoho bolo aj zabezpečiť si obživu namáhavou prácou v pote svojej tvári, čo je presný opak Božieho zaopatrenia v rajskej záhrade. Oddýchnuť si od tejto práce navždy sa dá len vojením do večného Božieho odpočinku – skrze Ježiša Krista. Ide tu ale o oveľa viac ako o oddýchnutie si od únavnej práce. Ide o oddýchnutie si od spôsobu existencie (života) pod kliatbou a v porušenom svete, oddýchnutie si od otroctva hriechu a od všetkých jeho dôsledkov (medzi ktoré patrí aj smrť).

Pre človeka Adamovým pádom skončil odpočinok ustanovený v siedmom dni stvoriteľského týždňa. Boží plán mať svoj ľud, v ktorom bude Boh so svojím ľudom prebývať vo večnom odpočinku, však nedokázal zmariť ani ľudský pád do hriechu. Boh má riešenie aj na ľudský pád a na porušenie, ktoré tento pád priniesol do tvorstva – tým riešením je nové stvorenie v Kristovi (znovuzrodenie, vzkriesenie do osláveného tela, nové nebo, nová zem a nový Jeruzalem). Preto Boh poslal svojho Syna, aby... Aby všetci, ktorí uveria v evanjelium Pána Ježiša Krista, vstúpili do Božieho odpočinku – večného odpočinku.

Sobota – ako siedmy kalendárny deň, deň odpočinku – daná Mojžišovým zákonom je predobraz trvalého odpočinku, do ktorého pozýva evanjelium Pána Ježiša Krista (pozri Židom 4. kapitolu). Sobota ako znamenie zmluvy zákona je mocným pozvaním vstúpiť do tohto odpočinku, pretože zákon je pestún vedúci ku Kristovi (pozri článok „Pestún vedúci ku Kristovi“, Solas číslo 36, jeseň 2017, str. 15-35). To, že zmyslom soboty a jej konečným naplnením je večný Boží odpočinok, je zrejmé aj z prikázania o sobote (2. Mojžišova 20:11): „Lebo šesť dní činil Hospodin nebesia a zem, more a všetko, čo je v nich, a odpočinul siedmeho dňa. Preto požehnal Hospodin deň soboty a posvätil ho.“ Deň soboty v tomto verši (požehnaný a posvätený deň) zastupuje (stojí na mieste) siedmy deň stvoriteľského týždňa (porovnaj s veršom 1. Mojžišova 2:3), ktorý znamená večný Boží odpočinok. Preto prikázanie zákona o sobote predobrazne vedie človeka (prikazuje mu) vstúpiť do večného Božieho odpočinku – toho, ktorý súvisí s novým stvorením, s večným životom. Tí, ktorí uverili v Krista ako svojho Spasiteľa, už do tohto odpočinku vstúpili a „sobotia“ deň čo deň, každý deň, nielen v sobotu.^{E)} Podrobnejšie o tom píšeme v sérii troch článkov pod názvom Odpočinok (Solas číslo 46, str. 16-30). Konečným cieľom a zmyslom prikázania (zákona) o sobote nie je nepracovať a oddýchnuť si od celotýždennej práce, ale vojdenie do večného odpočinku a definitívne oddýchnutie si od spôsobu existencie (života) pod kliatbou, v porušenom svete a pod nadvládou hriechu.

Poznámky

A) Predovšetkým si musíme uvedomiť, že Boh neodpočíval preto, že by bol unavený, ale odpočíval preto, lebo ukončil svoje diela, ktoré učinil predtým, ako začal odpočívať. Toto je pre nás ťažko pochopiteľné. V našich myšliach slovo odpočinok dáva predstavu oddychu po vyčerpávajúcej práci, po únave a v odpočinku nám ide o načerpanie nových síl, o relax. Ale v siedmom dni Boh odpočíval preto, lebo ukončil svoje dielo. Boh si nepotrebuje oddýchnuť, aby načerpal nových síl. Boh neustáva ani neomdlieva a to je povedané skrze proroka práve v súvislosti so stvorením (Či nevieš? Ak si nepočul: Večný Boh Hospodin, ktorý stvoril konce zeme, neustáva ani neomdlieva; nikto nevystihne jeho rozumu! Izaiáš 40:28). Slovo odpočinok (odpočinul, odpočíval) je tu použité vo význame: oznámenie ukončenia diela.

B) Boh jestvuje vo večnosti mimo stvorený časopriestor (nezávisle od tvorstva), aj keď celý časopriestor, celé tvorstvo prestupuje svojou prítomnosťou a udržuje pri existencii (ale nie v zmysle panteizmu; pozri Kolosenským 1:16-17 a Židom 1:3).

C) Od štvrtého stvoriteľského dňa, keď boli stvorené Slnko, Mesiac a hviezdy, je dĺžka stvoriteľského dňa daná dĺžkou zemského dňa (v stvorenstve, v časopriestore) definovanou východom a západom Slnka (zo zemskej perspektívy). Keďže striedanie noci a dňa je rovnako definované aj v predchádzajúcich troch stvoriteľských dňoch, keď ešte Slnko a hviezdy neexistovali, avšak existovalo rovnaké striedanie tmy a svetla, aj tieto tri stvoriteľské dni majú rovnaké trvanie (dĺžku) ako zvyšné tri stvoriteľské dni. Ide teda o voľne povedané bežné zemské 24-hodinové dni.

D) Spôsob bytia (jestvovanie, život), ktorý Boh ustanovil pre človeka pri stvorení, keď ho umiestnil do rajskej záhrady, bol: „... aby človek záhradu obrábal a mal na ňu pozor“ (1. Mojžišova 2:15). Slovo „obrábať“, ktoré je použité v Roháčkovom preklade, však neznamená namáhavú prácu nevyhnutnú pre získanie úrody a zabezpečenie obživy (či holej existencie), lebo všetko už bolo pripravené, dokončené a hotové. Malo sa už len odpočívať. Úrodu a obživu zabezpečoval sám Boh. Boh vysadil rajskú záhradu a dal, aby jej stromy neustále donášali ovocie. Človek sa na tom nepodieľal. Naopak, „obrábanie“ záhrady je ľudská aktivita, ktorá je súčasťou jestvovania človeka v posvätenom a požehnanom stave večného Božieho odpočinku. Slovo preložené ako „obrábať“ znamená upravovať, skrášľovať, aranžovať, prerezávať, ošetrovať. Pádom tento spôsob bytia zaniká. Prichádza kliatba a porušenie, človek je vyhnaný z rajskej záhrady. Od pádu musí človek namáhavo pracovať v pote svojej tváre, aby si zabezpečil obživu. Spôsob Božieho zaopatrenia sa mení kvôli kliatbe a porušeniu, je potrebná už aj ľudská úmorná práca.

E) Spasení (znovuzrodení) ľudia už do odpočinku vošli (Židom 4. kapitola) a sobotia každý deň. Kým ale sme na tomto svete a žijeme v nevykúpenom zemskom tele, má zmysel zachovávať fyzický odpočinok v jeden deň kalendárneho týždňa a mať pracovný rytmus so siedmym dňom odpočinku.